

34(094-Г)

(494-Л)

Поштарина плаћена

Год. XII

НОВИ САД 15.-V. 1932.

Бр. 5

ЗБИРКА
ЗАКОНА
МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА
И
ЗБИРКА
ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XII
1932

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ
ПРЕТСЕДНИК АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 21. Распис Мин. фин. о наплати награде јав. бележника. — 22. Распис М. правде о примени Зак. о принуд. поравнању и Стечајног закона. — 23. Распис М. правде о назаренским цркв. општинама. — 24. Распис М. правде у погледу спорова против Мађ. држ. железница.

Садржај: 59. Привил. тестаменат. — 60. Крив. дело против државне власти. — 61. Предлог држ. тужиоца у место оптужнице. 62. Отклањање поновног вештачења. Оцена доказа. Прекорачење казнене власти. Призив. — 63. Преузимање оптужбе од стране приватног учесника. — 64. Право заступања адв. приправника. — 65. Надлежност Главне контроле. — 66. Тестаментарни наследник.

ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ ГРУЛИЋА — НОВИ САД

Број Претс. XIX, Г. 207-1931.

Господину

ПРЕТСЕДНИКУ ОКРУЖНОГ СУДА

Министарство Правде својим актом од 10 марта 1932 године Бр. 10965. доставило је овом Претседништву распис следеће садржине:

„У вези извештаја број Претс. XIX, Г. 207-1931 од 31 јануара 1932 год. ово Министарство усваја мишљење Господина Претседника Апелационог Суда, да се обзиром на буџетске потешкоће досадашњи обрасци за земљишнокњижне улошке могу и даље употребљавати са евентуалним потребним изменама у смислу § 218. став 4. Правилника за вођење земљишних књига. Измена досадашњих ступаца за упис површина није потребна, а нити допушта, јер се по пропису § 7. став 1. Закона о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига ознаке површина у земљишној књизи морају слагати са катастарским ознакама.

Нове обрасце за земљишно-књижне улошке судови ће до њихове употребе чувати од сваке штете (прашине, влаге, мишева и т. д.) добро упаковане на сухом и сигурном месту.

У погледу вођења Дневника по зк. обр. бр. 6. скреће се пажња на пропис § 218. став 4. последња реченица Пзк., по коме се нови уписи у пословна помагала морају вршити по новим наређењима. Дакле Дневник се мора безусловно водити по пропису §§ 97 след. Пзк., а вођење Дневника нема никакве везе са питањем, да ли постоји или не постоји Пријемна канцеларија.

Предавање земљишнокњижних писмена има се вршити по пропису § 219. став 2. Пзк.

Код оснивања нових земљишних књига мора се поступити безусловно по новим прописима (§§ 190 и след. Пзк.)“

Достављајући Вам господине Претседниче горње наређење упућујем Вас, да са садржином истог упознате све судије тога Округног и подручних Вам среских судова, а о учињеном поднесете ми извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 16. марта 1932 године.

Др. Н. Игњатовић
претседник Апелационог суда
у Новом Саду

Шк. Ј. см/322

Достављајући Вам Господине Претседниче горње наређење упућујем Вас, да са садржином упознате све судије и остало особље тога Округног и подручних Вам среских судова, а о учињеном поднесите ми извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 2 марта 1932 године.

Др. Н. Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду.

21.

Распис

Министарства финансија одељења пореза
бр. 121222-1931. о наплати награде и трошкова
јавних бележника.

Број Претс. I. А. 250-1931.

Министарство правде својим актом од 12. октобра 1931. год. под бројем 121222. доставило је овом Претседништву распис следеће садржине:

„На покренуто питање, да ли пореске управе морају наплаћивати награде и трошкове јавних бележника као судских повереника, Министарство Финансија, Одељење Пореза, на основу §-а 43. Закона о судским таксама даје следеће објашњење:

Закон о јавним бележницима (нотарима) од 11. септембра 1930. год. (Службене Новине бр. 220 ЛХХVII од 26. септембра 1930. каже у §-у 235. став (2) следеће:

„Награду и трошкове јавног бележника као судског повереника наплаћује суд од странака по службеној дужности по прописима који важе за судске пристојбе.“

„Уредба којом се одређује тарифа о наградама јавних бележника (нотара)“ од 30. новембра 1930. Службене Новине бр. 290-CIV од 29 децембра 1930. каже у §-у 39. следеће:

„Ако се исплата награда и трошкова не може

установити из записника или извештаја, оставински суд ће позвати интересоване, да их плате јавном бележнику, под претњом принудног извршења, у року од 15 дана. Ако странке не плате ову награду и трошкове у наведеном року, суд ће исте наплатити од странака по службеној дужности по прописима, који важе за судске пристојбе (§ 235. зак. о јав. бележницима).“

Како поменуте награде и трошкови јавних бележника нису тарифирани у зак. о суд. таксама, то се у погледу њиховог наплаћивања не могу применити прописи §-а 38. зак. о суд. таксама односно прописи чланова 10. и 11. Правилника о извршењу зак. о суд. таксама.“

Предње Вам се доставља ради знања.

Нови Сад, 23 октобра 1931. године.

Др. Ника Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду.

22.

Распис

Министарства Правде од 23. фебруара 1932.
бр. 19040. у предмету тачне примене Закона о
принудном поравнању ван стечаја и Стечај-
ног закона.

Број Претс. I-A-38-1932.

Господину

Претседнику Окружног суда

Министарство правде својим актом од 23 фебруара 1932 год. Бр. 19040 доставило је овом Претседништву распис следеће садржине:

„Све се више из привредних кругова појављују жалбе на праксу судова у погледу примена одредаба „Закона о принудном поравнању ван стечаја“ и „Сте-

чајног закона“. У овим се жалбама указује на то, да поједини судови поступају противно законодавчевим интенцијама, да неједнако и погрешно примењују прописе ових закона, те да се за то велике наде о повољном дејству тих закона на привредни живот нису оствариле. Односно погрешне и неједнаке примене односних закона за сада не располажем аутентичним подацима у облику конкретних случајева, те да би у циљу постизавања једнообразности јудикатуре евентуално могао предузети мере предвиђене чланом 57 „Закона о уређењу редовних судова“ у вези чл. 46 „Уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама“. Али као Врховни надзорни орган над судовима не могу остати равнодушан према оваквој појави штетној за углед правосуђа, а у вези са тим не могу пропустити, а да судовима не скренем пажњу на вредност постојаности судске праксе за сигурност правног саобраћаја и поверење грађана према судовима, а специјално уколико је у питању примена горњих закона и за наш привредни живот. Ништа штетније није за углед судова, ништа више не може уздрмати веру у правду и правосуђе, него ли неједнака и погрешна примена закона. Истовремено сматрам за дужност да судовима скренем пажњу и на конкретне законске прописе, које се према горњим жалбама тумаче противно законодавчевим интенцијама, као и на моменте који могу бити релевантни при оцени значаја и домаћаја тих законских прописа. На тај ће се начин моћи евентуално припомоћи и допринети отклањању погрешне примене и колебљивости у интерпретацији законских прописа у питању и омогућити што већа једнообразност у суђењу, што претставља гаранцију да пом. закони покажу успех и у правцу својих посебних циљева.

I.

Приговори у погледу примене Закона о принудном поравнању ван стечаја:

1. У жалбама се нарочито приговара да се противно законодавчевим интенцијама поступак о принудном поравнању одуговлачи зато што се рок за улагање рекурса противу одобрених поравнања рачуна од дана индивидуалних достава а не од дана прибијања решења на судску таблу.

За оцену основаности изложеног схватања долазе у обзир следећи моменти:

По § 70 од. 2 зак. о принуд. поравнању рекурс се мора поднети суду, код којег се води поступак за принудно поравнање, односно судији за поравнање у року од 8 дана рачунајући од дана доставе. У циљу објашњења и правилног схватања речи „достава“ законодавац у овом одељку упућује на § 71. који прописује, да се уколико што друго није тим законом прописано субсидијарно примењују прописи стечајног закона, а нарочито §§ 183 до 187. Између наведених одредаба налази се и § 186 који у другом ставу текстуелно наређује: „Кад је поред објављивања прописа и нарочито достављање, онда, и ако је достављање изостало, наступају правне последице доставе услед самог објављивања“. Како пак § 51 Закона о принудном поравнању, прописује да се један отправак одлуке суда, која се мора објавити, има и доставити свим веровницима и осталим учесницима у поступку за поравнање, јасно је према наведеном да се рок за изјаву рекурса има рачунати од дана, којег је одлука о одобрењу поравнања ван стечаја објављена односно прибијена на судску таблу. Према оваквом јасном и несумњиво законском тексту нема потребе да се поменуте одлуке индивидуално достављају и веровницима у иностранству.

Горња излагања у погледу истакнутог питања јасно упућују, да сам законски текст садржи потребне елементе који претстављају довољну гаранцију да се поступак не одуговлачи, а на судовима је да исправном и правилном применом онемогуће жалбе у горе наведеном смислу.

2. Постоје жалбе да многи судови усвајају предлоге дужника о отварању поступка за поравнање иако за то не постоје претпоставке закона. Тако достављен је један случај да је суд отворио поступак за поравнање по тражењу дужника трговца, који није водио трговачке књиге мада их је по позитивним законским прописима морао водити. Овакав поступак суда противан је закону, а специјално §-у 4. тач. 5 Закона о пр. поравнању који категорички прописује и ставља у дужност суду, да учињене предлоге таквих дужника безусловно одбаци.

Поводом горњег случаја упозоравају се судови, да је законодавац у циљу заштите веровника и евентуалног спречавања злоупотреба од стране несавесних дужника, чије су моралне квалификације у питању, на прецизан начин у §§-има 2 и 3 регулисао под којим се условима може усвојити предлог о отварању поступка. Сем ових општих услова који претстављају *conditio sine qua non* за отварање поступка законодавац је и у циљу спречавања неоправданог отпочињања поступка и пречесте употребе те благодети у §-у 4 предвидео апсолутне сметње са којих се предлог о отварању поступка мора одбацити, а које је таксативно нормирао на такав начин, да о вољи и намери законодавца не може бити сумње. Према томе на судовима је да стриктном применом закона који тако дубоко засеца у опште интересе, оправдају потребу и покажу корисност његову и спрече неоправдано коментарисање на штету саме институције принудног поравнања ван стечаја.

3. Приговара се, да многи управитељи поравнања не врше своје законом прописане дужности зато, што надзорни органи (поузданички одбори и судови) не контролишу њихов рад, а нарочито у погледу правних послова, које дужници обављају у см. §-а 12 Закона о принудном поравнању; а приговара се и то да поједини адвокати у својству управитеља поравнања намерно занемарују своје дужности у циљу да тиме допринесу

отварању стечајног поступка надајући се, да ће их судови по отварању стечаја поставити за управитеље стечајне масе.

Неоспорно је, да немарно и несавесно вршење дужности од стране управитеља поравнања може имати тешке и недогледне последице за легитимне интересе веровника, чија су права у односу на имовину дужника за време трајања поступка угрожена управо за то време суспендована. Зато је законодавац сматрао за потребно да дужниково право диспозиције имовином, које им за време трајања поступка начелно признаје у §-у 12 ограничи стављајући у дужност управитељима поравнања специјалне задатке који су јасно обележени у истој законској одредби. Дајући управитељима поравнања и означене задатке, које у осталом по природи својих функција морају имати и вршити, закон их је истовремено ставио под нужан надзор и поузданичког одбора (§ 26) и судије за поравнање (§ 12) предвиђајући и потребне санкције за неправилно и неуредно вршење управитељске дужности, а нарочито могућност смењивања таквих управитеља (§§ 22 и 24).

Са горњих разлога општи интерес, интерес веровника, па и сам интерес управитеља поравнања захтева, да се ови што детаљније упознају са својим дужностима, да им се скрене пажња, да своје дужности стриктно по закону врше, те да се тиме и рад надзорних органа олакша. С друге стране с обзиром на опсежан круг рада управитеља поравнања и важност функције која им се поверава, не може се дозволити да ту дужност врше немарна и несавесна лица, те су зато надзорни органи овлаштени, а и дужни, да одржавају континуитет у надзору, према указаној потреби употребе своја права у границама закона, у циљу спречавања злоупотреба на штету интереса веровника. Изгледа пак, да поузданички одбори и судови не врше како треба своју надзорну функцију, те се тиме и омогућава да управитељи порав-

нања остављени без нужне контроле у раду, злоупотребавају своју дужност на штету легитимних интереса веровника.

У циљу, да управитељи поравнања врше што марљивије и савесније своје дужности нормиране у §§-има 12, 19, 20, 21 и 22, скреће се пажња, да су судови и поузданички одбори позвани да у правцу вршења своје дужности перманентно надзиравају рад управитеља поравнања у смислу горе означених прописа и у случају, до се констатује немарно и несавесно вршење дужности предузимају потребне мере, те да се према таквим управитељима примене законом предвиђене санкције.

Напомиње се и треба имати у виду, да ни један законски пропис не обавезује судове, да у случају обуставе поступка поравнања и отварања стечаја узимају једино у комбинацију и постављају за управитеља стечајне масе, лица која су за време трајања поступка вршила функцију управитеља поравнања.

4. Постоје жалбе, да неки судови рочишта за поравнања одлажу више пута, те се тиме онемогућавају интенције законодавчеве о брзом поступку и изиграва предвиђен рок у §-у 56 тач. 4 по коме се поступак за поравнање мора обуставити ако не дође до прихвата поравнања за деведесет дана после отварања поступка.

За оцену основаности овог ожалбеног приговора долази у обзир околност, да је предвиђен преклузивни рок у §-у 56 т. 4 донет у циљу обезбеђења брзог и јефтиног поступка, а и спречавања несавесних дужника да одуговлаче са испуњењем својих обавеза на штету материјалних интереса веровника. Безусловна је дужност суда по том пропису, да обустави поступак ако у предвиђеном року ма из којих разлога не дође „до прихвата поравнања“. Питање, пак, о одлагању рочишта регулисано је у §-у 46 у коме је прецизно изложено под којим се условима може одложити рочиште за

поравнање. Ни свај пропис, ни ма који други не забрањује, да суд један пут одложено рочиште може под законским условима означеним у §-у 46 II од. поново одложити нити би се то противило интенцијама законодавцем, а ни самој природи ствари. Само при том треба имати у виду горњи преклузивни рок (§ 56 тач. 4) и оценити да ли се ново рочиште може одржати и поступак окончати пре истека тог рока. Према томе, судови имају законске могућности, да с обзиром на горњи пропис под законским условима рочишта за поравнања одлажу и више пута, али се при томе морају придржавати и преклузивног рока за обуставу поступка у см. §-а 56 тач. 4 Закона о принудном поравнању.

5. Приговара се, да неки судови практикују, да пропис и процену дужникове имовине врше преко судских органа и у поступку за принудно поравнање ван стечаја. Оваква пракса судова, ако и у колико постоји, није саобразна закону и може имати за последицу и излишно повећавање трошкова, што не би одговарало духу и начелима закона о брзом и јефтином поступку.

Ниједан законски пропис не предвиђа могућност, да судски органи утврђују вредност дужникове имовине у поступку за принудно поравнање ван стечаја. Напротив по см. §-а 19 који прецизира функцију управитеља поравнања, ставља се у дужност овоме и да се „мора тачно обавестити о имовном стању дужниковом“. С обзиром на факт, да ни други прописи односећи се на исту материју, не овлашћују за тај посао ни једног другог функционера, па ни судију за поравнање, као логички резултира, да извршење означеног задатка пада једино и искључиво у компетенцију управитеља поравнања. Аналогна примена §-а 106 Ст. зак. који овлашћује и стечајног судију за извршење пописа и процена, искључена је према јасном и прецизном тексту §-а 71, који условљава аналогну примену одредаба стечајног закона, уколико што друкчије није наређено у „Закону о при-

совани, јер се заинтересованост или незаинтересованост сведока може утврдити тек након њиховог саслушања, оценом њиховог исказа у вези са осталим доказима изнесеним у парници.

Апелациони суд у Н. Саду као ревизиони суд
Г. 1033-1930.

59.

1. Лице које жели градити привилегизован тештаменат, не мора бити на бојном пољу, већ се може налазити и у унутрашњости, ван домаћаја бојног поља, само треба да је мобилизовано. — 2. На привилегизоване усмене тештаменате, немају се применити одредбе из §-а 17. зак. чл. XVI. 1876. него наређења из §-а 31. истог закона, према томе тромесечни рок има се рачунати од престанка изузетног стања.

Одељ. Б. београд. Касац. суда у Н. Саду
Г. 1127-1929.

* * *

Види: III. 82. XI. 54. 163.

60.

За кривично дело из §. 127. Кз. бишњи је елеменат, да се силом и пријетњом спријечи државни службеник у вршењу службене дужности ш. ј. дело из реченог законског прописа довршено је кад је радња спречавања у послу постигла свој успех. Ако је пак умишљај за ово

дјело остварен али последица ш. ј. спречење није наступило, постоји само покушај дела.

Велики суд у Подгорици
Бр. 107. V. 1931.

По благовремено изјављеном незадовољству државног тужиоца и браниоца оптуженог, Велики је суд расмотрио акта ове кривице заједно са пресудом Окружног суда у Цетињу од 28 фебруара 1931 год. број 2254 V-1930-128 која гласи:

„С. П. И., техничар, родом из Х. Русија, настањен у селу Б. општине околине цетињске, стар 30 год. вјере православне

К Р И В Ј Е:

а) Што је 20 јуна 1930 г. силом и пријетњом спријечио државне полицијске органе С. В. и З. Ђ. у вршењу службене радње, не хотећи поћи са њима, када су га позвали да у име закона иде у управу полиције, већ сплијећући својим ногама њихове ноге да их обори и ударајући ногом С. В. спријечио их је да изврше наређење претпостављених власти, па су своју службену радњу могли извршити тек када им је стигао у помоћ О. Д., чиме је починио кривицу из § 127 к. з.

в) Што је 20 јуна 1930 г. јавно у згради Управе Полиције нанио увреду полицијском органу З. Ђ. и осталим полицајцима са ријечима: „животиње“ псујући им оца и мајку, чиме је починио кривицу из § 302 од. 1 к. з. па одмјеравајући му казну за дело под 1) са 25 (двадесет пет) дана затвора, а за дело под в) са 15 (петнаест) дана затвора те у смислу § 62 к. з. повећавајући му казну за дело под а) па се за оба дела

КАЖЊАВА:

Са 1 (један) месец затвора, која му се казна има рачунати по извршности пресуде од дана лишења сло-

боде. А тако исто забрањује се оптуженоме посећивање крчми за једну годину дана, по издржаној или опрштеној казни.

Дужан је оптужени С. И. платити трошкове који буду произашли према одредби § 54 Уредбе о извршавању мере безбедности, па је

Н А Ш А О:

а) Да је иста у колико се односи на кривицу оптуженог из § 127 к. з. на закону неоснована, па је у том дијелу поништава, а

ПРЕСУЂУЈЕ:

Да се оптужени С. за дјело из § 127 у в. са § 31 к. з. казни са 12 (дванајест) дана затвора.

в) Да је иста у колико се односи на дјело под в) диспозитива првостепене пресуде на закону основана, па је у том дијелу одобрава

СА ИЗМЈЕНОМ:

Да се оптужени С. за дјело из § 302 т. 1 к. з. казни са 8 (осам) дана затвора и 60 динара новчано у корист фонда за подизање и поправљање казних завода из § 42 к. з. коју своту ако не плати у року од једног мјесеца дана има издржати један дан затвора а у смислу § 62 к. з. да се за оба дјела: а) § 127 у в. са § 31 и в) за дјело из § 302 к. з. казни са 15 (петнаест) дана затвора и 60 динара новчане казне.

РАЗЛОЗИ:

Велики суд је нашао да је нападнута пресуда погрешно оквалификовала кривицу оптуженог за дјело под а) диспозитива пресуде, јер за кривично дјело из § 127 к. з. битни је елеменат да се силом и пријетњом спријечи државни службеник у вршењу службене дужности тј. дјело из реченог законског прописа довршено је кад је радња спречавана у послу постигла свој успех. Ако

је пак умишљај за ово дјело остварен али последица тј. спријечење није наступило, постоји само покушај дјела.

Оптужени на позив полицијских органа није хтио поћи у Управу полиције, већ се истима супротивио, али ипак није их спријечио да га одведу, те у његовој радњи не стоји извршено дјело, већ покушај дјела из § 127 к. з. Стога на основу проведених доказа пред првостепеним судом, а које је овај у својој пресуди истакао, Велики суд је оптуженом одмјерио казну у смислу § 127 у вези са § 31 и 32 к. з.

У погледу пак дјела под в) диспозитива првостепене пресуде Велики је суд исту измијенио и оптуженог казнио са 8 дана затвора и 60 динара новчано, јер је нашао да је обзиром на олакшавне околности које је оптуженом признала првостепена пресуда казна строго одмјерена, па је исту у том њеном дијелу снизио.

У погледу мјера безбједности према оптуженом Велики суд је одобрио првостепену пресуду прихваћајући за то њене разлоге.

На основу изложеног и § 155, 158 и 159 к. с. п. пресуђено је као у диспозитиву.

Краљевина Југославија

Велики Суд

број 816-VII-1931-68

Подгорица 23 јуна 1931.

61.

Кад Апелациони суд враћи оптужницу у смислу §-а 206. Ка., тужилац у року од три дана — у месту да поднесе нову оптужницу — може да стави и шакав предлог, да се ствар упути среском као надлежном суду, а истражни судија мора да удовољи том захтеву.

А. С. у Н. Саду, Бр. Кжа I. 36-1932.

Апелациони суд места даје жалби приватног учесника Ћ. Миливоја и заступника му, решење Окружног суда у В. Б. од 18. децембра 1932. г. Бр. К. 1199-1928 поништава и на основу бр. 2 §. 9 од. §. 14 и §. 25 с. кр-п. све списе уступа среском суду у В. Б. као надлежном.

Жалилац је дужан да плати Државном Ерару у име мањка таксе за уложену жалбу 40 (четрдесет) динара у смислу Трб. 196.

Разлози: Окружни суд у В. Б. је неправилно поступио, кад је својим решењем од 18. децембра 1931 г. Бр. К. 1199-1928 кривични поступак против М. Мије обуставио, јер је на жалбу окривљеникову против решења истражног судије од 18. новембра 1931 г., којим су списи били уступљени среском суду у В. Б., као надлежном, имао само да реши то питање, да ли је срески или Окружни суд надлежан.

С тога се то решење Окружног суда има сматрати као првостепено решење, против којег има места жалби.

Апелациони суд узевши у разматрање жалбу приватног учесника Ћ. Миливоја и заступника му нашао је, да је иста основана из следећег разлога.

Поводом приговора оптуженога против оптужнице приватног учесника Ћ. Миливоја, Апелациони суд је на основу §. 206 с. кр. п. донео решење којим враћа оптужницу приватном учеснику с тим, да је саобрази захтевама §. 202 с. кр. п.

Одељак 2. § 206 с. кр. п. прописује, да је тужилац дужан за три дана истражном судији поднети своје предлоге, који могу бити: или да се отвори истрага, или да се допуни већ отворена истрага, или да се преда нова оптужница.

Према томе тужилац је везан само за рок, а остављено му је на вољи какав ће предлог учинити.

Приватни учесник као тужилац учинио је у року горе означеном предлог, да се кривични предмет уступи

надлежном Среском суду у В. Б., будући да дело из §. 391 кр. з. повлачи за собом казну затвора до 3 месеца, а истражни судија је својим решењем од 18. новембра 1931 г. уступио све списе надлежном среском суду у В. Б. Апелациони суд сматра, да је истражни судија донео правилно то решење, јер је суд дужан у сваком стадију поступка, да пази по службеној дужности на стварну надлежност (1. од. §. 25 и §. 207 с. кр. п.), а како пред среским судом нема места стављања под оптужбу, то су се сви списи морали уступити среском суду у В. Б. на надлежни поступак на основу бр. 2. §. 9 и 1 од. 14. с. кр. п.

С тога се је морало донети решење као у диспозитиву.

Изрека о такси оснива се на старом закону о таксама, јер је кривични поступак покренут пре 1. јула 1930 г. а на жалби је уплаћено само 10 динара таксе.

Ово решење има Окружни суд странкама уручити. Нови Сад, 27. фебруара 1932 г.

62.

I. Кад се код суда не породи сумња у погледу вештачког мишљења, онда суд без повреде бишних наређења закона о одбрани, може отклонити одређење даљег вештачења. — II. У шом погледу, да ли се сведоку има веровати или не одлучује пресудни суд. Оцена доказне грађе препуштена је пресудном суду и не може се побијати ни под којим видом. — III. За пресуђивање питања прекорачења казнене власти, меродавна је изречена укупна казна. — IV. Питање, да ли је суд унутар границе своје каз-

нене власти примерено одмерио казну, спада на призив.

Сто Седморице Од. Б. Загреб,
Кре 302-30.

I. Одбацује се ревизија оптуженика и она Државног Тужиоца.

II. Уважава се призив Државног тужиоца, те се оптуженику, у побијаној пресуди ударена казна робије у трајању од једне године и губитак часних права у трајању од једне године, повисује на 3 (три) године робије и на губитак часних права у трајању од три године. У казну се урачунава истражни затвор назначен у првостепеној пресуди. У осталом се оставља на снази првостепена пресуда.

Разлози: Лијечници вештаци услијед вањског прегледа оптуженикових сполних органа нису имали никаква повода да посумњају у оптуженикову „*potentia coeundi*“. Они су изјавили, да они мисле да је оптуженик према том прегледу потентан, надавши да нема анатомске или физиолошке сигурне подлоге на темељу које би се могло ово тврдити или доказати са апсолутном сигурношћу. У мишљењу вјештака није према томе било мана, какве има у виду пропис § 192 Крив. пост., које би оправдавале поновно вјештачење. Исто ни пресудни суд није имао било каквих сумња о потентности оптуженика, јер је утврдио да је оптуженик извршио шест пута обљубу са једном оштећеницом, а три пута блудну радњу са другом оштећеницом са својим пенисом. Пресудни суд то закључује не само на основу лијечничког вјештва него и на основу исказа оштећеница, којима је у овој смјерници поклатио пуну вјеру. Кад се дакле код пресудног суда нису породиле било какве сумње о потентности оптуженика, онда је он са пуним правом отклонио жалиочев предлог „да се експерименталном медицинском методом утврди, да ли је оптужени потентан“.

или импотентан“, а да тиме није повриједио битна наређења закона или начела поступка о одбрани. Очигледно је према томе неоснован истакнути ревизијски разлог броја 336 Крив. пост.

Побијана пресуда ништа не наводи дословце из лијечничког вјештва или из исказа оштећеница, што у њихову вјештву или исказу не би било садржано, нити што се у односним записницима не би налазило. Нема дакле било каквог противурјечја, какво има у виду пропис броја 6 § 336 Крив. Пост. Побијана пресуда не пушта из вида, да се химен може растргнути и на други начин, а не само сполним опћењем, али утврђује да је химен мале Ј. Ц. био растргнут удом жалиоца. Исто тако побијана пресуда не пушта из вида да су мале Н. Ђ. и Н. порекле пред судом наводе мале Ц. у погледу напастовања и употребе са стране оптуженика, али ако побијана пресуда успркос тога поклања вјеру оштећеници Ц. она није ради тога непотпуна или у било каквом противурјечју. Побијана пресуда не утврђује, да је оптуженик извршио обљубу и са малољетном Е. Ј., већ само блудну радњу, па ради тога не постоји противурјечје побијане пресуде између њених утврђења, и лијечничког налаза да је мала Е. „вирго интакта“. И ако је признати, да се често дешава да дјеца лажу, ипак закон не брани, да се дјечи поклони вјера. Да ли се има вјеровати или се нема вјеровати о томе одлучује пресудни суд. Цијели изводи намијењени оправдању ревизијског разлога броја 6 § 336 Крив. Пост. не претстављају друго него побијање увјерења пресудног суда и оцјене доказне грађе, што не супстанцира било који од таксативно побројаних ревизијских разлога у §§ 336 и 337 Крив. Пост. Жалиоца је упозорити да је одредбом §§ 273 и 274 Крив. пост. оцјена доказне грађе препуштена искључиво пресудном суду, а да се та оцјена не даје побијати у касационом поступку ни под којим видом (арг. екс §§ 336, 337 Крив. Пост.). Зазвани дакле ревизијски разлог броја 6 § 336 Крив.

Пост. у највећој чести није по закону изведен (§§ 340 I. 341 број 2, 345 број I. Крив. Пост.), а у колико је изведен по закону очигледно је неоснован.

Побијана је пресуда оптуженика огласила кривим због злочинства по првом одјељку § 273 Крив. Зак. и због преступа по другом одјељку истог параграфа. Оптуженику је, дакле, у гријех уписано више кривичних дјела, па би стога пресудни суд у смислу § 62 Крив. Зак. и првог одјељка § 286 Суд. Крив. Пост. био морао да понајприје удари казну за свако кривично дјело и да затим одмјери једну казну на начин да повиси заслужену најтежу казну. Државни тужилац има право што све то у тој смјерници износи. Ну за просуђивање питања прекорачења казнене власти са гледишта броја 3 § 337 Суд. Крив. Пост., није одлучна поједина казна ударена или која се морала ударити у смислу § 62 Крив. Пост., за поједина кривична дјела, него она укупна казна ударена за сва кривична дјела повишењем заслужене најтеже казне. Ова је наиме она казна, коју оптуженик има да издржи и са којом су окончане све у закону прописане посљедице.

Креће ли се та укупна казна у границама закона, онда не може да буде говора о прекорачењу казнене власти у смислу зазваног ревизијског разлога по броју 3 § 337 Суд. крив. пост. За најтеже кривично дјело, због којег је оптуженик оглашен кривим, закон у првом одјељку § 273 Крив. Зак. прописује казну робије до 10 година, а казна прописана за ово кривично дјело има да буде гласом прописа § 62 Крив. Зак. и првог Одј. § 286 Суд. Крив. Пост., основицом укупне казне и за друго оптуженику у гријех уписано кривично дјело по другом одј. § 273 Крив. Зак. По § 71 бр. 4 Крив. Зак. првостепени је суд могао казну робије прописану у првом одјељку § 273 I ц. не само снизити до најмање законске мјере те врсти казне, дакле до једне године робије (§ 37 I ц.), него је могао чак да на мјесто робије

изрече затвор у трајању од седам дана (§ 39 1 ц.). Према томе казнена се је власт I. ст. суда у овом случају крета између једне до десет година робије, односно између седам дана до пет година строгог затвора. Када је дакле, првостепени суд оптуженику за оба кривична дјела одмјерио казну робије од једне године, он је остао унутар граница своје казнене власти, па је стога очито неоснован зазвани ревизијски разлог по броју 3 § 337 Суд. Крив. Пост.

Друго је пак питање је ли првостепени суд унутар граница своје казнене власти примјерено одмјерио казну. То питање међутим не спада на поље ревизије, већ на поље призива, који је такођер уложио Државни Тужилац и његов је призив основан.

Оптуженик је у више наврата напао и обешчистио сполни интегритет двију дјевојчица испод 14 година. Он је једну од тих, како исправно запажа Државни Тужилац, упропастио и уништио јој срећу и будућност. Оптуженик је дјела уписана му у гријех превејано и систематски чинио, израбљујући самоћу и мамећи са посланицама невину и несташну дјецу женског пола. То показује да је оптуженик покварен. Али оптуженик не само што је покварен, већ је он и опасан за људско друштво, а то се мора казати с обзиром на његову наклоност да напада сполни интегритет дјевојчица испод 14 година које дакле нису у стању да се бране и да схвате замашај и посљедице тог нападаја. Када се све то уважи јасно је да казна оптуженику није примјерено одмјерена. Мада оптуженик није до сада кажњаван, свеједно, та олакшавна околност не може да оправда казну, коју је првостепени суд одмјерио. Та олакшавна околност дапаче потпуно ишчежава када се уочи напред изложено, док економске прилике оптуженика у конкретном случају не долазе у обзир, када је он самац без породе. Ваљало је стога уважити призив и оптуженику примјерено повисити казну као у енунцијату на начин да је за дјело из првог одјељка § 273 Крив. Зак. ударена казна робије од 2 године и 8

мјесеци, а за дјело из другог одјељка тога параграфа 6 мјесеци строгог затвора, па се повишењем најтеже заслужене казне, осудило оптуженика у смислу § 62 Крив. Зак. и § 286 одј. I Суд. Крив. Пост. на три године робије, а по § 46 1. ц. на губитак часних права за вријеме од три године.

Изрека о урачунавању истражног затвора темељи се на § 77 Крив. Зак.

С ових је разлога ријешено као сприједо.

Браћају се списи на поступак по § 356 Суд. крив. пост. Сто Седморице, Одјељење Б.

У Загребу, дне 2 децембра 1930.

63.

Кад државни тужилац одустане од оптужнице после првостепене пресуде, приватни учесник више не може да преузме оптужбу.

А. С. у Н. Саду, Кппа. I. 114-1931.

Апелациони Суд призив оштећенога Д. Н. и заступника му као недопуштен у смислу 1 од. § 398 с. кр. п. одбацује.

Разлози: Законик о судском кривичном поступку надочито истиче случајеве у којима приватни учесник може на место државног тужиоца доћи као тужилац и то:

1) Кад државни тужилац неће да предузме гоњење (§ 53 с. кр. п.);

2) кад државни тужилац одустане од гоњења или оптужнице у току поступка пре него што је стављање под оптужбу стало на снагу (108 с. кр. п.);

3) кад државни тужилац одустане од оптужнице пошто је оптужница стала не правну снагу, али пре почетка главног претреса (4 од. § 219 с. кр. п.);

4) кад државни тужилац одустане од оптужнице у току главног претреса (3 од. § 269 с. кр. п.)

Према томе приватни учесник долази само у цитираним случајевима на место државног тужиоца и има иста права која и државни тужилац, осим оних која проистичу из карактера установе државног тужиоца као јавне власти.

Дакле у конкретном случају по изрицању првостепене пресуде приватном учеснику не припада право призива и стога је Апелациони суд у смислу 1 од. § 398 с. кр. п. морао призив — јер га је изјавило лице које није овлаштено — као недопуштен одбацити.

Нови Сад, 5 марта 1932 године.

64.

Адвокатски приправник без положеног адвокатског, јавнобележничког или судијског испита, не може да фунгира као бранилац у кривичним стварима пред окружним судом ни као заменик свога принципала.

А. С. у Н. Саду, Кжа I. 1-1932.

Апелациони Суд жалбу браниоца Др. Б. и заменика му Е. адвокатског приправника одбија.

Разлози: На главном претресу одржаном 21 новембра 1931 пред Окружним као зборним судом у П. у кривичној ствари против П. Н. и др. због злочина из 2 од. § 397 кр. з. донето је решење, којим се адвокатски приправник Е., који је на вежби код адвоката Дра Б. браниоца оптужених не припушта да замењује свога принципала као бранилац на главном претресу.

Против тога решења уложили су жалбу адвокат бранилац Др. Б. и заменик му Е. адвокатски приправник.

И ако је то решење донето ради припреме осуде против истог је допуштена жалба, јер се тим решењем засеца у права трећих лица (§ 329 с. кр. п.).

У меритуму пак жалба није основана.

Дана 21 новембра 1931 добио је обавезну снагу Закон о изменама и допунама у кривичном законнику, законнику о судском кривичном поступку, закону о штампи и закону о извршавању казне лишења слободе од 9 октобра 1931 бр. 121300.

Тај је закон у 2 члану бр. 12 допунио 1 од. § 384 с. кр. п. тиме, да пред среским судом адвоката браниоца може замењивати адвокатски приправник, који је код њега на вежби и који је најмање годину дана уписан у именик адвокатских приправника и ако нема оспособљења прописаног у § 58 с. кр. п. што значи да један такав адвокатски приправник може само замењивати свога принципала као бранилац у кривичним стварима пред среским судом.

Кад се пак тај допуњени пропис 1 од. § 384 с. кр. п. доведе у везу са § 58 с. кр. п., који између лица, овлаштена да буду браниоци у кривичним стварима набраја и лица оспособљена за адвокате, јавно бележнике и судије, наиме лица са положеним адвокатским, јавнобележничким и судијским испитом ако нису у активној државној служби онда је интенција законодавца јасна, да један адвокатски приправник без положеног адвокатског, јавно-бележничког или судијског испита не може ни као заменик свога принципала односно шефа да фунгира као бранилац у кривичним стварима пред Окружним Судом било инокосним било зборним, док један адвокатски приправник са једним од тих испита положених може не само да замењује као бранилац свога принципала односно шефа у свим кривичним стварима пред Окружним Судом, већ чак може да буде бранилац и у своје име.

Према томе како адвокатски приправник Е. није још положио ни адвокатски, ни јавно-бележнички, ни судијски испит, Окружни Суд као зборни суд у П. правилно је поступио кад истога није припустио да фунгира као бранилац у својству заменика свога принципала односно

шефа, пак је стога Апелациони Суд жалбу као неосновану морао одбити у смислу 3 од. § 331 с. кр. п.

Нови Сад, 4 јануара 1932 године.

65.

Спорове о накнади штете, коју би рачунополагачи, руковаоци или наредбодавци учинили, било у новцу, било у стварима, расправља рачунски суд Главне Контроле, а не редован суд, уколико је у питању државни новац односно иметак.

КС. Б. Од. Н. Сад, Г. 967-1929,

Касациони суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља и осуђује га да туженима на руке правозаступника им плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова и то у руке Др. М. М. 800 дин. а у руке Др. П. Д. 500 дин.

Разлози: Није спорно, да је тужба покренута ради мањка у државној каси и у погледу државног новца.

По члану 1 Закона о главној контроли Главна Контрола као особено рачунско надлештво и рачунски суд отклања протузакониту употребу државних средстава, утврђује злоупотребе или неправилности прегледом држ. рачуна, па с тим у вези утврђује и законску одговорност за злоупотребе и накнаде штете. По 76 члану за подношај тужбе по свима рачунима који припадају надлежности Главне Контроле, надлежно је судско одељење а по 73 члану Главна Контрола као рачунски суд расправља спорове о накнади штете, коју би рачунополагачи, руковаоци или наредбодавци учинили, било у новцу, било у стварима. Редован је суд надлежан само као кривични суд за накнаду штете, ако је истовремено кривац и кривично оптужен. Како овај задањи случај ин конкрету не постоји, то је призивни суд умесно изрекао, да за

решавање овог спора није надлежан редован грађ. суд, него рачунски суд Главне Контроле. Случај број 112—1928 на који се позива тужилац није исти са садашњим, јер тамо није био у питању државни новац, него судски депозит.

Што се пак тиче оног дела ревизионе молбе тужитеља који се односи на трошкове и тај није основан, јер досуђени трошкови нису превисоко одмерени с обзиром на вредност спора и обављени рад.

Из ових разлога ваљало је ревизиону молбу као у целости неосновану одбити и молитеља ревизије на снашање и ревизионих трошкова осудити.

Нови Сад, 3 априла 1930.

66.

Нема таквог правног прописа, да шестаментарном наследнику, коме је шестагор изрично завештао само некретнине, без нарочишог расположења припадају и покретне ствари.

КС. Н. Сад, Бр. Г. 583-1929.

Касациони Суд ревизиону молбу тужених одбија и осуђује их да тужитељима, у руке њиховога правозаступника плате у року од 15 дана под претњом оврхе, 870 динара ревизионих трошкова.

Уједно изриче да се парнични списи, ради предаје оставине, имају доставити надлежном оставинском суду.

Разлози: Против пресуде Апелационог Суда поднели су ревизиону молбу тужени и тражили су да се пресуда промени, тужитељи са тужбом одбију и осуде да плате трошкове.

Жале се да је Апелациони Суд донео пресуду са повредом материјално правног правила када је изрекао, да упарничене покретнине чине оставину пок. Ђ. Стевана ст., јер је Ђ. Стеван млађи, коме је отац усменом опо-

руком оставио све своје некретно имање, његов универзални наследник па му као таквом припада и покретан иметак. — Повредио је Апелациони Суд, жале се даље оптужени, материјално-правно правило и тиме, што није изрекао да је наследно право тужитеља угашено тиме што се њихова пок. мати Ђ. М. од права наследства на некретнине одрекла. Она је са туженима склопила 30. августа 1915. год. пред јавним бележником поравнање, истина само у погледу некретнина које су остале иза Ђ. Стевана ст.; па како том приликом на некретнине није задржала право наследства, она се свога наследства ћутке одрекла. — Повредио је, жале се тужени, Апелациони Суд материјално право и тиме, што је изрекао да се у погледу застареле наследног права тужитеља нема применити пропис 1487 § аустр. грађ. зак. јер се у конкретном случају напада усмени тестамент пок. Ђ. Стевана, а овај се, према пропису поменутог члана, може нападати само у року од 3 године од дана смрти оставитеља. — Повредио је Апелациони Суд према жалби туженог материјално право и тиме, што је одредио продају покретнина на дражби и ако су некретнине оптерећене са удовичким правом уживања прворед. тужене, у погледу чијега осигурања Апелациони Суд није у пресуди учинио никакво расположење. — Жале се тужени, најпосле и због тога, што их је суд осудио да плате трошкове и ако су тужитељи у половини парницу изгубили, те би се услед тога трошкови имали пребити, а у најгорем случају снизити.

Жалбе тужених нису основане. — Међу странкама је неспорно то, да је пок. Ђ. Стеван старији, који је умро 3 јунија 1914 год. усменим тестаментом оставио сво своје имање у некретнинама сину Ђ. Стевану, а да у тој опоручи о покретном иметку није учинио никакво расположење. — Неспорно је међу странкама и то, да се наследници у погледу некретнина првобитно нису могли нагодити, него да је та нагода уследила тек

нудном поравнању ван стечаја“, што овде није случај. Према наведеном, нема законских основа које би оправдавали одређивање судских органа за извршивање пописа и процене дужникове имовине у поступку за принудно поравнање ван стечаја.

6. Постоје жалбе да неки судови погрешно схватају значај и домаћај §-а 32 тач. 1 Закона о принудном поравнању, уколико се овај односи на камате личних веровника. Тако ти судови интерпретирајући законски текст „камате на тражбине личних веровника, које теку од дана отварања поступка за поравнање“ проширују мисао законодавчеву, те не уважавају ни камате на тражбине личних веровника до дана отварања поступка за поравнање.

Горње схватање и тумачење не може се усвојити. Законски текст је довољан, јасан и одређен. Наиме, кад § 32 прописује да се у поступку за поравнање не могу уважити камате на тражбине личних веровника, које теку од дана отварања поступка, онда се тиме по себи разуме да се изван означеног круга, а специјално камате на тражбине личних веровника до дана отварања поступка морају узети у обзир. Да је законодавчева тенденција била да горњим текстом којим је формулисао своју вољу обухвати и камате до отварања поступка, несумњиво је да би се изрично изразио изостављајући речи „које теку од дана отварања поступка за поравнање“ као излишно.

Према наведеном пракса судова, уколико горњи пропис противно тумачи не одговара законодавчевим интенцијама.

7. Достављено је Министарству, да неки судови не дозвољавају, да се уноси клаузула „да се дозвољени попуст и друге погодности предвиђене у поравнању укидају ако дужник не изврши своје обавезе“.

По §-у 62 II од. Закона о принудном поравнању ако дужник задоцни са испуњењем поравнања, онда како

попуст тако и остале погодности, које су дужнику поравнањем дате губе важност и то само према оном веровнику према коме је дужник задочио са испуњењем осим ако је самим поравнањем уговорено да ће таква последица наступити против свих веровника.

По смислу горње законске одредбе која је донета у циљу да се обезбеди извршење поравнања поменути правна последица наступа аутоматски, ipso jure према веровнику у погледу кога се налази дужник у доцни, а наспрам осталих веровника кад је уговорена самим поравнањем. Према наведеном, када странке уговоре правне последице у већем обиму, него што би имале силом Закона да наступе, такав споразум мора се констатовати у самом поравнању. Али по природи ствари не противи се интенцији и духу Закона, да се правне последице доцње констатују у поравнању и онда, ако ове по вољи странака не иду даље него што их и сам Закон као аутоматске предвиђа.

8 Приговара се и то, да многи судови поравнања схватају обуставу поступка по §-у 56 факултативно с обзиром на законску дикцију и што се овај пропис позива на §§-а 12 и 34.

Изложено схватање суда није правилно, а аргументи на којима се заснива нису основани. Одредба §-а 12 у ставу четвртом прописује, да суд може обуставити поступак у тамо наведеном случају, а § 34 предвиђа факултативну обуставу поступка за случај да дужник не дође лично на рочиште за поравнање. Међутим § 56 набраја случајеве, у којима је суд *обавезан* обуставити поступак, што јасно произилази из његовог текста, који је довољно јасан и одређен како по својој садржини тако и по дикцији. Наиме сам израз „обуставиће“ у вези са целом граматичком конструкцијом тога прописа, не може се у правно-техничком смислу, па ни у говору свакодневног саобраћаја друкчије тумачити, него као израз императивног карактера. Суд се са овим не

овлашћује да *може*, већ му се ставља у дужност и обавезује да *мора* обуставити поступак чим се испуне законом предвиђене претпоставке. Законодавац се је у поменутом пропису позвао на §§-е 12 и 34 једино у циљу, да ради потпуности истакне све случајеве обуставе поступка, а није му била тенденција да мења његов императиван карактер. Да је пак имао такву намеру, он би се несумњиво у тој смислу јасно и изразио. Уосталом било би нелогично водити поступак, кад постоји који разлог, ради којег се није смео ни започети (тач. 1 § 56) или противно духу целог закона водити поступак без суделовања дужника (тач. 4 § 56) или пак водити поступак и кад је иначе очигледно да неће доћи до поравнања (тач. 5 § 56), а до таквих би се резултата дошло кад би се усвојило тумачење да је одредба у питању факултативне природе. Напоследку напомиње се, да је и у „образложењу законског пројекта“ на стр. 27 (издање Мин. правде 1929 године) јасно истакнуто да је у наведеним случајевима суд *обавезан* обуставити поступак.

Према наведеном и граматичким и логичким тумачењем долази се до једног и истог резултата, а наиме да одредба §-а 56 није факултативна, већ облигаторна, те је суд дужан по констатацији случајева предвиђених у истој одредби, обуставити поступак поравнања.

II. Приговори у погледу примене стечајног закона

1. Постоје жалбе, да неки судови приликом решавања о отварању стечаја по предлогу веровника не поступају са нужном брзином, како закон прописује, услед чега се омогућава да дужници на штету веровника предузимају правна дела односно погодују неке веровнике или да уклоне неки део своје имовине или да неки веровници себи осигурају повољнији положај. Неки судови пак практикују да се ради саслушања дужника рочишта одлажу више пута, те се на тај начин ствара

могућност да дужници са имовином манипулишу на штету интереса својих веровника.

Поводом ове констатације скреће се пажња судовима, да се по законодавчевим интенцијама предлог о отварању стечаја мора решити што већом брзином, те да се на тај начин осујете штетне радње за интересе веровника од момента кад је поднет предлог до доношења мериторне одлуке о отварању стечаја. Наш законодавац није усвојио „предстечајни поступак“ хрватског стеч. закона, као привремену меру за обезбеђење масе за означено време, већ је у циљу да се сачува дужинова имовина од штетних радња предвидео друге мере. У образложењу законског нацрта, у којему су детаљно изложени разлози са којих није усвојена поменута институција хрватског стеч. закона, нарочито је истакнута као једна од тих мера и идеја о брзом решавању предлога за отварање стечаја. У том погледу у стеч. закону постоји изричан пропис, а наиме § 71 који између осталог одређује и ставља у дужност суду да о предлогу веровника за отварање стечаја преслуша „ако се то може учинити на време, одмах“ дужника или лица, која могу дати објашњења о имовном стању дужника. Домашај речи законодавчевих: „на време“ „одмах“ с обзиром на истакнути циљ стечаја, да се имовина дужника у означеном међувремену сачува у корист веровника има се тумачити у том смислу, да је суд дужан узимајући у обзир све прилике и околности конкретног случаја поступити одмах и тако брзо, како дужник не би добио у времену могућност да своју имовину отуђи и склони од пописа.

Под условом увиђавне примене горњег прописа може се осигурати брзо поступање у смислу изложеног схватања како захтева и циљ стечаја, који само тако може представљати и санкцију за заштиту кредита. Противно поступање судова уколико постоји, не одговара духу и начелима Стечајног закона о брзини поступка и може евентуално имати за санкцију одговорност службених органа за немарно и несавесно вршење дужности.

2. Постоје жалбе и о томе, да државна тужиоштва и судови не поступају са довољном енергијом у погледу кривичних дела банкрота и уопште стечајних дужника. У циљу да се надлежни службени органи упуте, да своје дужности врше што енергичније издао сам особен распис свима државним тужиоштвима и судовима, који је достављен и томе суду под бројем 19030 од данас.

Достављајући Вам Господине Претседниче горње наређење упућујем Вас, да са садржином упознате све судије тога Окружног и подручних Вам Среских судова, а о учињеном поднесите ми извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 17 марта 1932 год.

Др. Н. Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду

23.

Распис

Министарства правде од 14 марта 1932 Бр. 12653.
о назаренским црквеним општинама.

Број Претс. I. А. 48-1932.

Господину

Претседнику Окружног суда

Министарство Правде својим актом од 14 марта 1932 године Бр. 12653 доставило је овом Претседништву распис следеће садржине:

„Верско одељење Министарства Правде под горњим бројем упутило је Окружном суду у Сомбору, по земљишно-књижној ствари *Нагулова Милана*, из Стапара а/а Назаренске црквене општине у Стапару ради укњижбе права власништва, акт следеће садржине:

„Хришћанска секта назарена није законом призната -ерска заједница у нашој Краљевина, а због свога учења

које је у директној противности са јавним државним поретком још је и нарочито забрањена, а њене локалне скупштине (општине) растурене и њихово имање конфисковано. Као таква хришћанска заједница назарена односно црквена скупштина (општина) назаренска нема обележја правног лица, па јој није правним поретком призната способност удружења односно установе да буде субјектом права и обавеза. Назаренске тзв. општине (скупштине) не претстављају засебну егзистенцију у погледу оних односа који се правом регулишу нити су правно признате, по чему би могле стећи право да као особени правни објекти ступају у правни саобраћај. Немајући законом признато обележје правног лица, оне не могу имати ни пословне способности која се признаје правним лицима, па према томе не могу ни сматрати ни држати како покретна тако и непокретна добра, нити могу њима слободно располагати, ако их случајно имају, по према томе ни отуђивати их. Сваки правни посао који би назаренске скупштине (општине) извршиле има се сматрати по самом закону ништавним.

Кад је већ утврђено да назаренске скупштине (општине) немају обележје правног лица и да за њихово правно постојање нема законских услова, а нарочито да су оне по закону растурене и њихова имовина конфискована, онда не може бити о томе говора да би их могли бивши њени функционери односно тобожњи претставници, на основу законских прописа, претстављати и заступати у односу према другима, и у њихово име закључивати правне послове пуноважно за грађанско-правно подручје. Према томе ни купо-продајни уговор, о коме је реч у напред цитованом акту Суда не може имати законске вредности нити произвести правне последице. Предмет тога уговора је туђа ствар односно својина државног ерара као бона ваканција, рес кадука, (иако то надлежна власт због спољнополитичких разлога још није и грунтовно утврдила).

Према правном правилу: *Nemo dat quod ipse non habet*, које је и у приватном праву на територији Војводине дошло до израза, не могу тзв. претставници назарена у Стапару начинити никога сопствеником добра које и не може да припада по закону назаренској скупштини (општини). Такав је уговор, за оно лице чија је стварно и законски дотична ствар, *res inter alios acta*. Пошто уговор о купњи и продаји има за последицу да сам по себи пренесе својину, власништво, а такав је резултат — баш у конкретном случају — немогућан, јер добро које се продаје није продавчево, то такав уговор не може за суд да важи. Истина, он није апсолутно ништаван него само релативно, и том ништавошћу може да се користи купац према продавцу, и тражити раскидање уговора, али се грунтовни пренос власништва не може одобрити, а уколико је можда био одобрен, има се поништити.

Достављајући Вам Господине Претседниче горње наређење упућујем Вас да са садржином истога изволите упознати све судије тога Окружног и подручних Вам среских судова, а о учињеном поднесите ми извештај у року од 8 дана.

Нови Сад, 18 марта 1932 године.

Др. Н. Игњатовић,
Претседник Апелационог суда
у Новом Саду

24.

Распис

Министарства правде од 7 марта 1932 број 21150 у
предмету спора наших држављана против
Мађарских државних жељезница.

Број Претс. I-A-44 1932.

Министарство правде својим актом од 7 марта 1932 год. Бр. 21150 доставило је овом Претседништву распис следеће садржине:

По предмету спора наших држављана против Дирекције Мађарских државних жељезница доставило је овоме Министарству Министарство иностраних послова под Абр. 116-10231-I од 8-I-1932 год. ноту овдашњег Мађарског посланства која гласи:

„Десило се у више наврата да су југословенски држављани приметили спор против Дирекције мађарских државних жељезница пред југословенским судовима за штете које су претрпели пре 1918 године услед несретних жељезничких инцидената. Тако на пр. нека Хелена Флоршиц повела је један такав спор пред Осјечким судом услед једног несрећног случаја који је поднела у Осијеку 6 јула 1915 год.. неки Петар Седлер настањен у Новоселечкој, повео је сличан спор пред истим судом због једног несретног случаја који се десио у Загребу 11 августа 1915 године.

Југословенски судови изјаснили су се надлежним у овим споровима, именовали су старатеље за горе поменућу дирекцију (видети одлуку у Осијеку Бр. 13518-I-1918-88 у спору од Хелене Флоршиц) и донели су пресуде са казнама против Дирекције мађарских државних жељезница. У спору Петра Седлера Осјечки суд је чак наредио овршни поступак против Дирекције и дао је узаптити на осјечкој станици два вагона натоварена праговима, послата од стране фабрике танина и парне пилане у Нашицама на адресу Дирекције мађарских државних жељезница у Мађарбољу.

Међутим, овај поступак југословенских судова је у контракцији са чланом 6. Конвенције о уређењу саобраћаја и провоза на жељезницама обеју Краљевина, закључене 24 јула 1926 год., према коме члану покретни предмети сваке врсте, који припадају жељезници једне од Страна Уговорница, не могу бити предметом узапћења на другој територији до на територији државе, од које зависи Управа које је сопственик, сем на основу пресуде донесене од судске власти те Државе.

Шт. 9. ст/322

Нове књиге

Др. Бертолд Ајзнер: Женевска конференција за изједначење Меничног права. Стр. 74.

Основи меничног права и коментар новог меничног закона од Д-ра Томе Павловића, сенатног претседника при Апелационом суду у Н. Саду. Стр. 494.

Уводни закон у грађ. парнични поступак са тумачењем Николаја Пахорукова, инспектора Министарства правде.

Станарински статут слоб. краљ. града Новог Сада, превео и средио односну судску праксу Др. Ника Јов. Игњатовић, претседник Апелационог суда у Н. Саду.

Кривични обрасци уз нови Кривични законик, поступник и правилник. Саставио Др. Бранко Маширевић, претседник Окружног суда у Сомбору.

Др. Александар Гавела, судија окр. суда у Н. Саду: Практични руковођ кривичног судског поступка с обрасцима.

Николај Д. Пахоруков: Кривични законик за Краљевину Југославију (збирка закона св. 1).